

**การพัฒนาศักยภาพบนรากฐานการเงินอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านของตนเอง**
**Development Base of The Strength and Sustainable Financial Foundation of The
Members in Community (village) Funds, Makhm District, Chanthaburi Province,
which Affected The Development of Their own Community Funds**

ทัศนัย ชัตติยวงษ์, ละเมียด ควรประสงค์, ทิพวรรณ นียมวงศ์

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการสร้างความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 2) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้าน 3) เพื่อศึกษาดัชนีวัดความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิก 4) เพื่อศึกษาดัชนีวัดศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน 5) เพื่อศึกษาถึงการสร้างความเข้มแข็งบนรากฐานการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านตนเอง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มจำนวน 588 คน ประกอบด้วย สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนที่มีระดับนัยสำคัญ 0.05 และการหาค่าความสัมพันธ์โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ที่มีระดับนัยสำคัญ 0.01 ผลการวิจัยพบว่า

ปัจจัยความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การจัดการสวัสดิการและการให้ประโยชน์ทางการเงินจากกองทุนสู่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การให้ความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ ระหว่างสมาชิกกองทุน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านระหว่างสมาชิกกองทุน ความสามารถในการปกครองของผู้นำหมู่บ้าน และภัยด้านยาเสพติด อาชญากรรม และภัยคุกคามอื่นๆ สามารถเป็นดัชนีวัดความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และเป็นปัจจัยการพยากรณ์ที่สามารถทำนายความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้ร้อยละ 97.30 (R2 เท่ากับ .973) โดยสามารถสร้างเป็นโมเดลทางคณิตศาสตร์เพื่อพยากรณ์ความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้ดังสมการต่อไปนี้

$$Y' = 0.238 a + 0.213 b + 0.355 c + 0.337 d + 0.251 e + 0.303 f + 0.302 g + 0.230 h$$

โดย

Y' คือ ความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

a = ความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิก

b = หลักเศรษฐกิจพอเพียง

c = การจัดการสวัสดิการและการให้ประโยชน์ทางการเงินจากกองทุนหมู่บ้าน

d = การให้ความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก

e = การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือระหว่างสมาชิกกองทุนด้วยกัน

f = การแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ และภูมิปัญญาชาวบ้าน

g = ความสามารถในการปกครองของผู้นำหมู่บ้าน

h = ภัยยาเสพติด อาชญากรรมและภัยคุกคามอื่นๆ

ปัจจัยเกี่ยวกับความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออม/รายได้/รายจ่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน และความสามารถในการบริหารการเงิน อื่นๆ สามารถเป็นดัชนีวัดศักยภาพของกองทุนหมู่บ้าน และเป็นปัจจัยการพยากรณ์ที่สามารถทำนายศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน ได้ร้อยละ 88.80 (R2 เท่ากับ .888) โดยสามารถสร้างเป็นโมเดลทางคณิตศาสตร์เพื่อพยากรณ์ความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านได้ดังสมการต่อไปนี้

$$Z' = 0.385x + 0.542y + 0.578z$$

โดย

Z' = ความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน

x = การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

y = ความสามารถในการบริหารการเงิน

z = ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออม/รายได้และรายจ่าย

โดยสรุปพบว่าความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีผลทำให้กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็งทางการเงินในด้านเงินทุนหมุนเวียนที่มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้นและส่งผลต่อเงินลงทุนเพิ่มขึ้นการเพิ่มกองทุนเพื่อการกู้ยืมตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลายมากขึ้นการสร้างสวัสดิการเพื่อสมาชิกเพิ่มขึ้นการเพิ่มรายได้ให้กับกองทุนมากขึ้นการเพิ่มผลกำไรให้กับกองทุนมากขึ้นการให้ผลประโยชน์ตอบแทนทางการเงินให้สมาชิกได้มากขึ้นการขยายการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ของกองทุนได้มากขึ้นและการกันเงินสำรองเพื่อการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินได้มากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยยังตรวจสอบพบว่า ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านมีผลทำให้มีความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในด้านเงินทุนหมุนเวียนใช้ภายในครอบครัวมากขึ้น และส่งผลต่อการลดภาระหนี้สิน การเพิ่ม/สะสมเงินออม การส่งเสริม/สนับสนุนการงานและอาชีพ การเพิ่มรายได้ การลดค่าใช้จ่าย การสร้างสวัสดิการการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ และการมีเงินทุนสำรองฉุกเฉินสำหรับการครองชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านโดยสมาชิกได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านจากการกู้ยืมเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน การลดภาระดอกเบี้ยจากเงินนอกระบบ และการสร้างความมั่นคงด้วยการสร้างเงินออม ในส่วนของศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านเป็นผลมาจากสมาชิกให้ความร่วมมือและมีความรับผิดชอบในการชำระหนี้และออมเงินทำให้เงินกองทุน เงินออมและเงินประกันกองทุนเพิ่มขึ้นทุกปี

คำสำคัญ : กองทุนหมู่บ้าน, ความเข้มแข็งทางการเงินของกองทุนหมู่บ้าน, ความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน

Abstract

The purposes of this research were ; 1) to study factors that affected a strength and sustainable financial foundation of the members in community (village) funds, Makham District, Chanthaburi Province; 2) to study factors that affected the development of their own community funds; 3) to study the measurement index of a strength and sustainable financial foundation factors; 4) to study the measurement index of the development of their own community funds factors; 5) and to create a strength and sustainable financial foundation factors that may enable the development of their own community funds.

The sampling of 2 groups consist of 294 administrative committees and 294 community members from 59 community funds in Makham District, Chanthaburi Province are employed. The questionnaire is employed for data collection and then the data analysis is conducted by calculation of percentage, arithmetic average, standard deviation, Stepwise Multiple Regression Analysis and Pearson correlation. The findings for study are concluded as the following.

This research revealed that financial strength of the community fund members, sufficiency economy implication of community fund members, the management of welfare and financial benefits from community funds, the transfer of knowledge and understanding of community fund policies to all members, the participation and provide the assistance to all problem between community members, the exchange learns and relaying the knowledge and the folk wisdom between community members, the ability in the administration of community

leader and threat from narcotic, the crime, and other danger menaces, can be used as measurement index and predictive factors ($R^2 = .973$) for a strength and sustainable financial foundation of the members in community funds. The predictive mathematical model for a strength and sustainable financial foundation of the members in community funds is illustrated as the following

$$Y' = 0.238 a + 0.213 b + 0.355 c + 0.337 d + 0.251 e + 0.303 f + 0.302 g + 0.230 h$$

while

Y' = a strength and sustainable financial foundation of the members in community funds.

a = the financial strength of the community fund members

b = the sufficiency economy implication of community fund members

c = the management of welfare and financial benefits from community funds

d = the transfer of knowledge and understanding of community fund policies to all member

e = the participation and providing the assistance to all problem between community members

f = the exchange learns and relaying the knowledge and the folk wisdom between community members

g = the ability in the administration of the community leader

h = the threat from narcotic, crime, and other danger menaces

Furthermore, economic fluctuations which affecting savings/income/expenditure, participation of community fund members and financial management abilities of community funds committees are the key factors affecting the development of their own community funds. The predictive mathematical model ($R^2 = .888$) for the strength development of the community funds is illustrated as following

$$Z' = 0.385 x + 0.542 y + 0.578 z$$

while

Z' = the potential and strength development of the community funds

x = the participation of community fund members

y = the financial management abilities of community funds committees

z = the economic fluctuations which affected savings/income/expenditure

In conclusion, the strength and sustainable financial foundation of the members in community funds will enable the community fund to have the latency and financial strength in term of the circulating fund that have liquidity increases, the increasing working capital, the increasing of investment for assets, the increasing loaning fund, the increasing of membership benefits and welfare, the increasing of income and profits for the community fund and increasing of more reserves for the hedge fund. (at the 0.01 level of significance).

Finally, results of the study disclosed that the potential and strength of the community funds will affect to the financial foundation of the members in community in term of increasing circulating fund for expenditure in the household living, reducing liabilities, adding and accumulating savings account, household occupation supporting, increasing of investment in assets, increasing in revenue, reduce expenditures, creating welfare and the availability of emergency funds for household living (at the 0.01 level of significance).

Results from this qualitative research disclosed that the financial strength foundation of the community fund members was a source of working capital, reduced the high interest from the usury debt and increased their saving account. The strength of the community funds also, that was the result of member's cooperative and responsibility for repayment. And their savings results an increasing savings and insurance funds every year.

Keywords : community (Village) funds, a strength of community (village) funds, a strength and sustainable financial foundation of the members

บทนำ

กองทุนหมู่บ้านเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลโดยการนำของนายกรัฐมนตรีคือพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1,000,000 บาท (นโยบายรัฐบาล, 2544) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนสำหรับสร้างอาชีพเสริมแก่ประชาชนหรือวิสาหกิจขนาดเล็ก ซึ่งการดำเนินงานตามนโยบายกองทุนหมู่บ้านแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 1 ปี 2544 โดยรัฐจัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกองทุนละ 1 ล้านบาทระยะที่ 2 ได้เพิ่มทุนในโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 ด้วยจำนวนวงเงิน 19,559.2 ล้านบาท และในระหว่างปี 2555-2556 ได้เพิ่มทุนโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระยะที่ 3 อีกจำนวน 79,255 กองทุน (79,255 ล้านบาท) โดยโอนเงินให้กองทุนหมู่บ้านที่มีความพร้อมและผ่านเกณฑ์การพิจารณาแล้ว 53,590 กองทุนปัจจุบันการสร้าง ความเข้มแข็งและยั่งยืนของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พบว่า จากรายงานการประชุมเครือข่ายกองทุนหมู่บ้าน (2557) กองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรีที่มีกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด 59 กองทุน มีมูลค่าเงินกองทุนเติบโตทั้งหมดในปี 2555 เป็นจำนวนถึง 143,389,330.67 บาท จะเห็นได้ว่ากองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขามประสบความสำเร็จมากกว่าร้อยละ 50 ของกองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรีโดยมีปริมาณเงินกองทุนหมู่บ้านมีการเติบโตของเงินทุนมากกว่า 2 เท่าของเงินทุนเดิม ดังนั้นผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับกองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขามในการเป็นต้นแบบในการศึกษาถึงการพัฒนาความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีผลต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระตือรือร้นต่อการสร้างความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขามจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงความความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระตือรือร้นต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุน
3. เพื่อศึกษาดัชนีวัดความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิก
4. เพื่อศึกษาดัชนีวัดความมีความมั่งคั่งภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน
5. เพื่อศึกษาถึงการสร้างความเข้มแข็งบนรากฐานการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านของชุมชน

ทบทวนวรรณกรรม

“ดัชนีชุมชนเข้มแข็ง” ตามกรอบตัวชี้วัดสุขภาพแห่งชาติเป็นดัชนีรวม (composite index) ได้ให้คำนิยาม “ความเข้มแข็งของชุมชน” หมายถึง “การที่ชุมชนมีการรวมตัวกันเป็นปึกแผ่น มีศักยภาพในการพึ่งตนเองและ การเรียนรู้ในระดับสูง มีองค์กรในชุมชน กลุ่มผู้นำการเปลี่ยนแปลง และภาคีเครือข่ายการพัฒนาที่เข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งมีความสามัคคี เอื้ออาทรอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และดำรงไว้ซึ่งคุณค่าของประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนหรือท้องถิ่น หรือเอกลักษณ์ความเป็นไทยได้อย่างต่อเนื่อง” “ดัชนีชุมชนเข้มแข็ง” ที่นำเสนอจัดทำโดย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นองค์ประกอบหนึ่งของ “ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย” โดยประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ 1. ชุมชนพึ่งตนเองได้ (ชี้วัดจาก 1.1 ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน และ 1.2 การเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน) และ 2. ชุมชนเกื้อกูลกัน (ชี้วัดจากการมีสวัสดิการชุมชน) (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.), 2554)

กิงกาญจน์ นาเอี่ยมและคณะ (2551) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพญา อ.บางเลน จ. นครปฐม พบว่าปัจจัยที่ทำให้ตำบลลำพญาบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านประสบความสำเร็จ คือ สมาชิกในหมู่บ้านมีความรักเสียสละความซื่อสัตย์จริงใจและความพร้อมจะทำให้การบริหารกองทุนสำเร็จได้ด้วยดีสมาชิกมีส่วนร่วมในการวางแผน มีความรับผิดชอบยุติธรรมโปร่งใสและความเป็นผู้นำของหมู่บ้านควรจะเป็นผู้ที่มีความเสียสละซื่อตรงอุทิศเวลาทำงานเพื่อส่วนรวม

คะนิงนิจ ศิริสมบุรณ์ฉันทะ จันทะเสนา และดวงตา สราญมย์ (2553) ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จุริวัลย์ ภักดีวุฒิ (2556) คุณลักษณะที่สำคัญที่สุดของการเป็นสถาบันการเงินชุมชนที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จระบุได้ว่าต้องมีคุณลักษณะของคณะกรรมการโดยจะต้องมีความรู้ความสามารถมีความเข้มแข็งซื่อสัตย์สามัคคีคุณลักษณะอื่นๆ ที่ทำให้สถาบันการเงินชุมชนมีคุณภาพและประสบความสำเร็จได้แก่การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการให้ความร่วมมือในการดำเนินงานและความซื่อสัตย์ของสมาชิก

ชญาณันท์ ณัฏฐกัณฑ์ภพ และคณะ (2558) การวิจัยแนวทางการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน: กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ของได้พบว่ามุมมองของผู้เชี่ยวชาญถึงแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ให้ความสำคัญผู้นำและคณะกรรมการยังเป็นกลไกหลักในการบริหาร

จัดการกองทุนให้ประสบผลสำเร็จ และ กลไกการมีส่วนร่วมเป็นกลไกที่ส่งผลให้การกองทุนมีประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดความยั่งยืนของกองทุน

มิ่งขวัญ คงเจริญ และ อาชัญญา รัตนอุบล (2553) การวิจัยการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่าองค์ประกอบ การเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้มี 9 องค์ประกอบ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาสู่การปฏิบัติในชุมชน ระบบคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และกระบวนการถ่ายทอดเรียนรู้ของชุมชน การพัฒนาระบบเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งตนเอง ระบบการเรียนรู้โดยมีภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแกนกลาง

สมบุรณ์ ธรรมลงการ (2556) งานวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนมีปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่ายระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานได้ใช้ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มากำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน ส่วนกลยุทธ์การนำรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ได้แก่ กลยุทธ์การบริหารจัดการชุมชน กลยุทธ์การมีส่วนร่วมของชุมชน กลยุทธ์การสร้างกระบวนการเรียนรู้กลยุทธ์การสร้างเครือข่าย และกลยุทธ์สร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด

อุปกรณ์และวิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่มจำนวน 588 คน ประกอบด้วยสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านวิธีการเลือกโดยสุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มด้วยวิธีแบบหลายขั้นตอนโดยการนำคณะกรรมการและสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกองทุนหมู่บ้านทั้งหมดมาสุ่มตัวอย่างแบบวิธีโควตาโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถามที่เป็นไปตามเกณฑ์ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแบ่งออกเป็น 2 ชุดตามกลุ่มตัวอย่างแบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ตอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและแบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอนวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้าน การเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลา 30 วันระหว่างเดือนมีนาคม - เดือนพฤษภาคม จะนัดเก็บข้อมูลในวันธรรมดา (จันทร์ - ศุกร์)

และ วันเสาร์ - อาทิตย์ ในช่วงเวลา 9.00 - 11.00 น. และ 14.00 - 17.00 น. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) (ยุทธ ไทยวรรณ, 2557; สำราญ มีแจ้ง, 2557) ที่มีระดับนัยสำคัญ 0.05 และการหาความสัมพันธ์โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation) ที่มีระดับนัยสำคัญ 0.01

การวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลด้วยการเก็บข้อมูล 3 วิธี ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกต (Observation) และการใช้เอกสาร (Documentation) (สุภากร จันทวานิช, 2552 และ อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551) คณะผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 5-7 คน และสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพร้อมกัน เข้าร่วมสังเกตการณ์ในการจัดการประชุมกองทุนหมู่บ้านประจำปี 2558 และการประชุมย่อยของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการใช้เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้จากการศึกษารายละเอียดแผนงาน รายงานทางการเงินของกองทุนหมู่บ้าน และรายงานการประชุม

การประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติประกอบด้วยสถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การทดสอบหาความสัมพันธ์และความอ่อนไหวของปัจจัยต่างๆ ด้วยการวิเคราะห์สถิติดังนี้

2.1 การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significant) ที่ระดับ .05

2.2 การทดสอบหาความสัมพันธ์โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson correlation) โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกลุ่มที่ 1 และตัวแปรอิสระกลุ่มที่ 2 ที่ละคู่ (Bivariate Analysis) ด้วยสถิติการหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยกำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติ (Level of Significant) ที่ระดับ .05 สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับคะแนนค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) แบ่งตามเกณฑ์ของประคอง กรรณสูตร (2541) และ Cohen (1998) ให้ระดับความสัมพันธ์ ดังนี้

$r = 0.1$ ถึง 0.3 แสดงถึงการมีระดับความสัมพันธ์ต่ำ

$r = 0.3$ ถึง 0.7 แสดงถึงการมีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง

r สูงกว่า 0.7 แสดงถึงการมีระดับความสัมพันธ์สูง

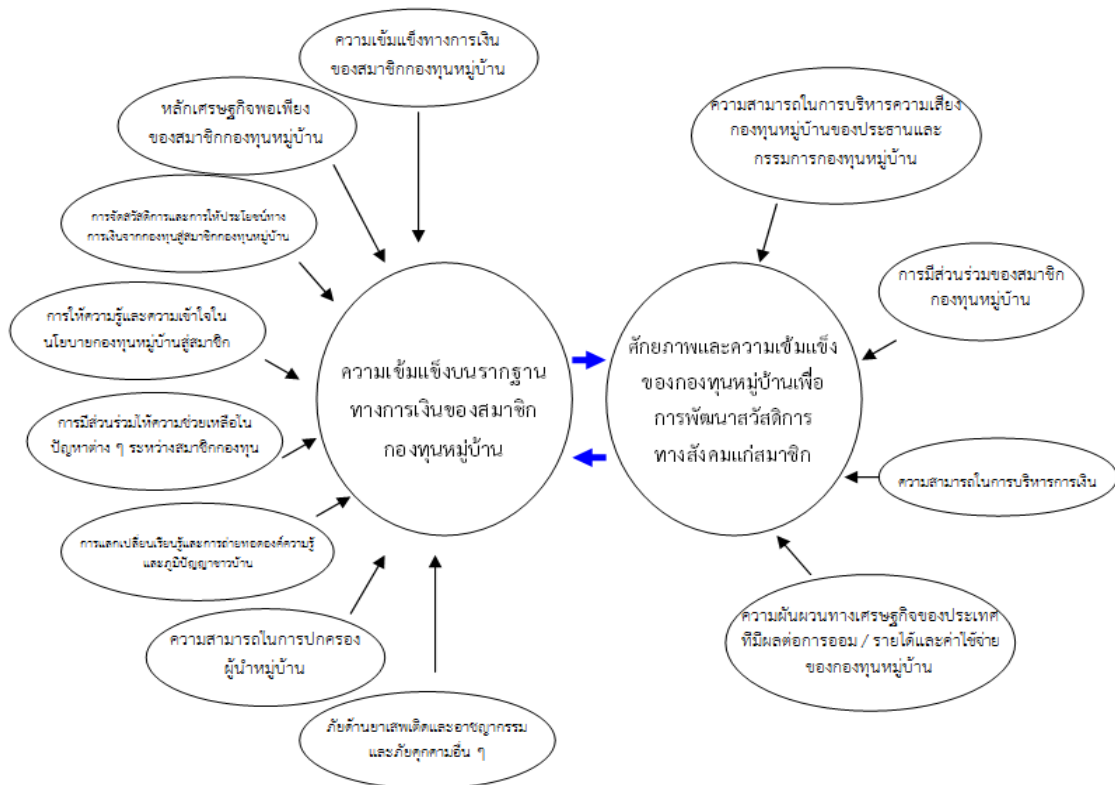

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือเอกสาร การบรรยายนี้จะเน้นเนื้อหาตามที่ปรากฏ ไม่เน้นการตีความหรือการหาความหมายที่ซ่อนไว้เบื้องหลัง (แน่น้อย ย่นวรร, 2553)

กรอบแนวคิด

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าจากแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถประมวลได้ว่า การพัฒนาศักยภาพบนรากฐานการเงินอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านของตนเอง โดยมีดัชนีวัดความเข้มแข็งบนรากฐานการเงินสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี คือ ความเข้มแข็งทางการเงินส่วนบุคคลของ

สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การจัดสวัสดิการและการใช้ประโยชน์ทางการเงินของกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การให้ความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ ระหว่างสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้าน ความสามารถในการปกครองของผู้นำหมู่บ้านและภัยด้านยาเสพติดและอาชญากรรมและภัยคุกคามอื่นๆ และดัชนีวัดศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านเพื่อการพัฒนาสวัสดิการทางสังคมแก่สมาชิก คือ ความสามารถในการบริหารความเสี่ยงกองทุนหมู่บ้านของประธานและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ความสามารถในการบริหารการเงิน ความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อการออม รายได้และค่าใช้จ่าย

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลในปี พ.ศ. 2557 พบว่าอำเภอแม่ขาม แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 6 ตำบล 59 หมู่บ้าน ประชากร จำนวน 31,195 คน มีกองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขาม 59 กองทุน หมู่บ้าน มีเครือข่ายระดับอำเภอ 1 เครือข่าย เครือข่ายระดับตำบล 6 เครือข่าย เงินทุนรวมทั้งหมด 197,360,316.30 บาท (เครือข่าย กองทุนหมู่บ้านอำเภอแม่ขาม, 2557)

ผลการศึกษาข้อมูลและการวิจัยพบว่า

1. ความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุน หมู่บ้านผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็ง บนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านดังนี้ กำหนดให้

- a = ความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- b = หลักเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- c = การจัดสวัสดิการและการให้ประโยชน์ทางการเงิน จากกองทุนสู่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน
- d = การให้ความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุน หมู่บ้านสู่สมาชิก
- e = การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ ระหว่างสมาชิกกองทุนด้วยกัน
- f = การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การถ่ายทอดองค์ความรู้ และ ภูมิปัญญาชาวบ้าน
- g = ความสามารถในการปกครองของผู้นำหมู่บ้าน
- h = ภัยยาเสพติด อาชญากรรมและภัยคุกคามอื่นๆ

ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าการพยากรณ์ความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรี

ปัจจัยพยากรณ์	R ²	Adjust R ²	a Constant	สัมประสิทธิ์ สมการถดถอย		t	Sig.
				b	β		
f : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ และภูมิปัญญาชาวบ้าน	0.973	0.972	-	0.165	0.303	23.518	.000
a : ความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิก				0.126	0.238	22.459	.000
d : การให้ความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก				0.155	0.337	27.962	.000
c : การจัดสวัสดิการและการให้ประโยชน์ทางการเงินจากกองทุนหมู่บ้าน				0.115	0.355	34.143	.000
h : ภัยยาเสพติดและอาชญากรรม และภัยคุกคามอื่นๆ				0.113	0.230	22.322	.000
g : ความสามารถในการปกครองของผู้นำหมู่บ้าน				0.120	0.302	26.050	.000
e : การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือระหว่างสมาชิกกองทุนด้วยกัน				0.108	0.251	24.080	.000
b : หลักเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิก				0.102	0.213	20.379	.000

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

การนำตัวแปรการพยากรณ์ทั้งสิ้น 8 ตัวแปรเข้าสู่สมการ ถดถอยพหุคูณแล้วมีผลให้ค่าอำนาจการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.973 ซึ่งหมายความว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ และภูมิปัญญา ชาวบ้าน ความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิก การให้ความรู้และความ เข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก การจัดสวัสดิการ และการให้ประโยชน์ทางการเงินจากกองทุนหมู่บ้าน และภัยยา เสพติดและอาชญากรรม และภัยคุกคามอื่นๆ ความสามารถในการ ปกครองของผู้นำหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือ ระหว่างสมาชิกกองทุนด้วยกัน และ หลักเศรษฐกิจพอเพียงของ สมาชิก เป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถทำนายศักยภาพความเข้มแข็ง และยั่งยืนของชุมชนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้ร้อยละ 97.30

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งบน รากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านสามารถเขียนสมการ พยากรณ์ โดยใช้คะแนนมาตรฐานดังนี้

$$Y' = 0.238 a + 0.213 b + 0.355 c + 0.337 d + 0.251 e + 0.303 f + 0.302 g + 0.230 h$$

2. การวิเคราะห์ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุน หมู่บ้านมีผลต่อความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิก กองทุนหมู่บ้านโดยการศึกษาความสัมพันธ์สัมพัทธ์โดยใช้สูตร ของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และทดสอบนัยสำคัญทาง สถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	R14	R15	R16	R17	R18	R19	R20	R21	R22	R23
กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี(ระดับ) ความเข้มแข็งทางการเงิน	.743**	.668**	.659**	.635**	.594**	.569**	.581**	.560**	.367**	.420**
R14: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งทางการเงิน (ภาพรวม)	1	.676**	.671**	.628**	.629**	.598**	.584**	.503**	.350**	.493**
R15: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในด้านเงินทุนหมุนเวียน		1	.751**	.644**	.611**	.601**	.617**	.483**	.350**	.504**
R16: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการลดภาระหนี้สิน			1	.629**	.668**	.644**	.668**	.540**	.425**	.517**
R17: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการเพิ่ม/สะสมเงินออม				1	.628**	.654**	.608**	.624**	.246**	.446**
R18: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการส่งเสริมอาชีพ					1	.760**	.718**	.520**	.442**	.592**
R19: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการเพิ่มรายได้						1	.729**	.605**	.424**	.495**
R20: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการลดค่าใช้จ่าย							1	.642**	.437**	.584**
R21: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการสร้างสวัสดิการ								1	.346**	.516**
R22: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในการลงทุนใน อสังหาริมทรัพย์									1	.500**
R23: กองทุนหมู่บ้านทำให้สมาชิกมี ความเข้มแข็งในด้านมีเงินลงทุนสำรองฉุกเฉิน										1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านกับความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็นรายด้านพบว่าศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านด้านเงินทุนหมุนเวียนใช้ภายในครอบครัวมากขึ้น การลดภาระหนี้สิน การเพิ่ม/สะสมเงินออมการส่งเสริม/สนับสนุนการทำงานและอาชีพ การเพิ่มรายได้การลดค่าใช้จ่ายการสร้างสวัสดิการการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ และการมีเงินลงทุนสำรองฉุกเฉินสำหรับการครองชีพ และมีความสัมพันธ์ด้านการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

3. การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับศักยภาพและความเข้มแข็งทางการเงินของกองทุนหมู่บ้าน อำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรีโดยการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

กำหนดให้

w = ความสามารถในการบริหารความเสี่ยงกองทุนหมู่บ้านของประธานและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

x = การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

y = ความสามารถในการบริหารการเงิน

z = ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออม/รายได้และรายจ่าย

ปรากฏผลดังตาราง3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ค่าการพยากรณ์ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน

	ปัจจัยพยากรณ์	R ²	Adjust R ²	a Constant	สัมประสิทธิ์สมการถดถอย		t	Sig.
					b	β		
3	z : ความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออมรายได้และรายจ่าย	0.881	0.880	0.502	0.420	0.578	28.174	.000
	x : การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน				0.248	0.385	18.282	.000
	y : ความสามารถในการบริหารการเงิน				0.220	0.542	25.780	.000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

การนำตัวแปรการพยากรณ์ทั้งสิ้น 4 ตัวแปรเข้าสู่สมการถดถอยพหุคูณแล้วพบว่า มี 3 ตัวแปร มีค่าอำนาจการทำนาย (R²) เท่ากับ 0.880 คือความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออม/รายได้/รายจ่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน และความสามารถในการบริหารการเงิน เป็นตัวพยากรณ์ที่สามารถทำนายศักยภาพศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านได้ร้อยละ 88.80

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านสามารถเขียนสมการพยากรณ์ โดยใช้คะแนนมาตรฐานดังนี้

สรุปสมการ

$$Z' = 0.385x + 0.542y + 0.578z$$

4. การวิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีผลต่อศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านโดยการศึกษาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson Correlation) และทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ความสัมพันธ์	Q13	Q14	Q15	Q16	Q17	Q18	Q19	Q20	Q21	Q22
Q12:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมี(ระดับ)ความเข้มแข็ง	.447**	.544**	.245**	.353**	.335**	.350**	.400**	.374**	.370**	.240**
Q13:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านเงินทุนหมุนเวียน	1	.652**	.481**	.498**	.584**	.426**	.591**	.416**	.495**	.382**
Q14:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านเงินลงทุน		1	.560**	.588**	.542**	.498**	.601**	.441**	.565**	.410**
Q15:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านการเพิ่มกองทุน..			1	.524**	.506**	.400**	.462**	.342**	.417**	.391**
Q16:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านการสร้างสวัสดิการ				1	.669**	.548**	.565**	.482**	.531**	.267**
Q17:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านการเพิ่มรายได้ให้กับกองทุน					1	.716**	.610**	.455**	.554**	.405**
Q18:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านการเพิ่มผลกำไรให้กับกองทุน						1	.687**	.484**	.447**	.438**
Q19:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านการให้ประโยชน์ตอบแทนทางการเงิน							1	.565**	.619**	.447**
Q20:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านขยายการลงทุน								1	.651**	.527**
Q21:สมาชิกกองทุนทำให้กองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งในด้านการกันเงินสำรองเพื่อการป้องกันความเสี่ยง									1	.457**

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีผลต่อศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็นรายด้านพบว่าความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ปานกลางกับศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านด้านเงินทุนหมุนเวียนที่มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้นเงินลงทุนเพิ่มขึ้นการสร้างสวัสดิการเพื่อสมาชิกเพิ่มขึ้นการเพิ่มรายได้ให้กับกองทุนมากขึ้นการเพิ่มผลกำไรให้กับกองทุนมากขึ้นการให้ผลประโยชน์ตอบแทนทางการเงินให้สมาชิกได้มากขึ้นและการขยายการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ของกองทุนได้มากขึ้นและมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำด้านการเพิ่มกองทุนเพื่อการกักตุนตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลายมากขึ้นและ การกักเงินสำรองเพื่อการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินได้มากขึ้น

สรุปและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพบนรากฐานการเงินอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี ที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านของตนเอง สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ดัชนีวัดความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านคือ ปัจจัยความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านหลักเศรษฐกิจพอเพียงของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การจัดการสวัสดิการและการให้ประโยชน์ทางการเงินจากกองทุนสู่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การให้ความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ ระหว่างสมาชิกกองทุน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้าน ความสามารถในการปกครองของผู้นำหมู่บ้าน และภัยด้านยาเสพติด อาชญากรรม และภัยคุกคามอื่นๆ ปัจจัยดังกล่าวสามารถเป็นปัจจัยการพยากรณ์ที่มีอิทธิพลและสามารถทำนายความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

2. ดัชนีวัดศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านคือ ปัจจัยความผันผวนทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการออม/รายได้/รายจ่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน และความสามารถในการบริหารการเงิน และเป็นปัจจัยการพยากรณ์ที่มีอิทธิพลและสามารถทำนายศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านซึ่งการพัฒนาศักยภาพบนรากฐานการเงินอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรีที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านของตนเอง

3. ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านที่มีผลต่อความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านด้านเงินทุนหมุนเวียนใช้ภายในครอบครัว

มากขึ้น การลดภาระหนี้สินการเพิ่ม/สะสมเงินออมการส่งเสริม/สนับสนุนการงานและอาชีพการเพิ่มรายได้การลดค่าใช้จ่ายการสร้างสวัสดิการการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การมีเงินทุนสำรองฉุกเฉินสำหรับการครองชีพ และด้านการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์

4. ผลการวิจัยสรุปว่า ความเข้มแข็งบนรากฐานการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของกองทุนหมู่บ้านตนเองในด้านเงินทุนหมุนเวียนที่มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้นเงินลงทุนเพิ่มขึ้น การสร้างสวัสดิการเพื่อสมาชิกเพิ่มขึ้น การเพิ่มรายได้ให้กับกองทุนมากขึ้น การเพิ่มผลกำไรให้กับกองทุนมากขึ้นการให้ผลประโยชน์ตอบแทนทางการเงินให้สมาชิกได้มากขึ้นการขยายการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ของกองทุนได้มากขึ้นการเพิ่มกองทุนเพื่อการกักตุนตามวัตถุประสงค์ที่หลากหลายมากขึ้นและการกักเงินสำรองเพื่อการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินได้มากขึ้น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ว่า ความเข้มแข็งบนรากฐานการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านมีอิทธิพลและมีผลซึ่งกันและกันในการเกื้อกูลกันเพื่อความเข้มแข็งและความยั่งยืน หมายความว่ามีความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขามจังหวัดจันทบุรีสามารถทำให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งทางการเงินโดยเป็นแหล่งเงินกู้ยืมเพื่อการใช้จ่ายหมุนเวียนในงานอาชีพ หนี้สินและครัวเรือน สามารถเป็นเงินทุนสำรองและเป็นแหล่งเงินลงทุนให้กับสมาชิกได้ และ ความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขามจังหวัดจันทบุรี เป็นผลมาจากสมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านในด้าน การกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน การออกเสียงดำเนินงาน การเสนอความคิดเห็นในการดำเนินงานและบริหารกองทุนหมู่บ้าน และการเสนอผลประโยชน์ร่วมกันของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านมีความรู้ทางการเงิน มีความสามารถในการบริหารการเงินของกองทุนหมู่บ้าน โดยสามารถบริหารจัดการด้านการให้กู้ยืม การรับชำระหนี้สิน การลดปัญหาการไม่ชำระหนี้สิน และการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหาร มีความรู้และเข้าใจในการจัดอันดับกองทุนหมู่บ้านเพื่อความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน

ศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านผลงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่ามีผลจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุน และความสามารถในการบริหารการเงินของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านสอดคล้องกับงานวิจัย 1) การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพญา อ.บางเลน จ.นครปฐม ของ กิ่งกาญจน์ นาเอี่ยม และคณะ (2551) พบว่า สมาชิกในหมู่บ้านมีความรักเสียสละความซื่อสัตย์จริงใจและความพร้อมจะทำให้การบริหารกองทุนสำเร็จได้ด้วยดี 2) งานวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการ

บริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา และดวงตา สราญรัมย์ (2553) พบว่าการมีส่วนร่วมและความรู้ความเข้าใจของ คณะกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานกองทุน หมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 3) งานวิจัย ความเข้มแข็งขององค์กรการเงินจังหวัดมหาสารคามของสุเมพร ผลสนอง (2556) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้มแข็งของ องค์กรการเงินชุมชนวัฒนธรรมขององค์กร การได้รับสนับสนุน จากองค์กรภายนอกด้านการพัฒนาองค์กรภาวะผู้นำ และการมี ส่วนร่วมของสมาชิก และ 4) งานวิจัยการพัฒนาแบบการบริหาร จัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขต จังหวัดภาคกลางตอนบนของวิทยา จันทรแดง และ จานงค์ อติวัฒน์สิทธิ (2555) พบว่า (1) นโยบายการนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็ง มีการดำเนินการ ในด้านการเพิ่มศักยภาพขององค์กรชุมชน การส่งเสริมการมีส่วนร่วม การจัดการความรู้และการเรียนรู้ของคนในชุมชน 5) งานวิจัยรูปแบบ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นฐานในจังหวัดเชียงรายของสมบัติ ธรรมลงการ (2556) พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชนมีปัจจัยสำคัญคือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานได้ใช้ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้มากำหนดรูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชนและตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน 6) การวิจัยแนวทาง การบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน : กรณี ศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ของชญาณันท์ ณัฏฐกมลภพ และคณะ (2558) ได้พบว่ามุมมองของผู้เชี่ยวชาญถึงแนวทางการบริหาร จัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ให้ความสำคัญผู้นำ และ คณะกรรมการ ยังเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการกองทุนให้ ประสบผลสำเร็จ และ กลไกการมีส่วนร่วมเป็นกลไกที่ส่งผลให้ การกองทุนมีประสิทธิภาพสูงสุดและเกิดความยั่งยืนของกองทุน

การสร้างเสริมความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิก กองทุนหมู่บ้าน ผลงานวิจัยได้แสดงให้เห็นว่ากองทุนหมู่บ้านเป็น แหล่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการสร้างรายได้ การลดภาระหนี้สิน และ เพื่อการลงทุนในทรัพย์สินของสมาชิก เป็นที่พึ่งพิงด้านการเงิน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันใน การค้าประกันการกู้ยืมเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การได้รับ สวัสดิการเพื่อการบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงิน มีความ สอดคล้องกับ นโยบายการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน จากการแถลง นโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 คือ 1) ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับปรัชญาของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ซึ่งได้กำหนดไว้เกี่ยวกับ (1) เสริมสร้างสำนึก

ความเป็นชุมชนและท้องถิ่น (2) ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และ จัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง (3) เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน (4) เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม (5) กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น และ พัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน 2) ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ซึ่งได้กำหนดไว้เกี่ยวกับ (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทา เหตุฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนและสำหรับการนำไปสู่การ สร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน (2) การส่งเสริมการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีด ความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนตนเอง (3) การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชน เมืองในการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไข ปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงของ หมู่บ้านและชุมชนเมือง (4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของ ประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศในอนาคต (5) เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง 3) ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับหลักการจัดสรรเงินโดย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีหลักการ ในการจัดสรรเงินทุน คือ (1) ความพร้อม ความสนใจ และการมี ส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง (2) ความพร้อม ของคณะกรรมการกองทุนที่เน้นความพร้อมของบุคคลทั้งในด้าน ความรู้และประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุน สอดคล้อง กับหลักการศาสนา (3) ความพร้อมของระบบการตรวจสอบ และ การประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก อย่างโปร่งใส (4) ความพร้อมของการบริหารจัดการที่สอดคล้องและ เกื้อกูลกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกับกองทุนอื่นๆ ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชน 4) ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับขั้นตอน การจัดตั้งกองทุน (1) การเตรียมความพร้อมในการจัดตั้งกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองตามขั้นตอนการสร้างจิตสำนึก และ กระบวนการรู้ร่วมกัน (1) สร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชน ในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการสอดคล้อง กับหลักการศาสนาและภูมิปัญญาของตน (2) สร้างกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหาร จัดการกองทุนของตน (3) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการดำเนินงาน การบริหารจัดการกองทุนโดยเริ่มจาก การร่วมรับรู้ คิด ทำ ติดตาม ตรวจสอบ รับผลประโยชน์ตลอดจน ร่วมกันสร้างกองทุนและขยายเครือข่ายไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ ผลงานวิจัยความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้าน ที่สมาชิกกองทุนหมู่บ้านให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนของสมาชิกกองทุน หมู่บ้าน มีความสอดคล้องกับคำกล่าวของสำนักงานคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550) ได้ระบุว่า ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนหมายถึง องค์กรในชุมชนใด ๆ มีการรวมตัวกันอย่างมั่นคงเป็นปึกแผ่น มีการจัดการอย่าง มีประสิทธิภาพและการบริหารจัดการที่ดี เป็นที่พึ่งพิงของคนใน ชุมชนในการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ให้ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมีความสอดคล้องกับ ตัวชี้วัดที่สำคัญในประการที่ 1 ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนโดย มีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ (1) ตัวชี้วัดความมีเสถียรภาพทางการเงินหรือ ความมั่นคงขององค์กรต่างๆ ในชุมชนโดยรวม ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพ ขององค์กรต่างๆ ของชุมชนในการพึ่งตนเองและเป็นทั้งพึ่งพิงของ สมาชิกกลุ่ม (2) ตัวชี้วัดกลุ่มองค์กรในชุมชน ซึ่งสะท้อนถึง ความพยายามแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนให้ มีความมั่นคงและพึ่งตนเองได้ในที่สุด (3) ตัวชี้วัดการพึ่งพิงทุน การเงินในชุมชน ที่สะท้อนถึงขีดความสามารถการพึ่งพิงทุนของ องค์กรต่างๆ ในชุมชน (4) ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของกลุ่มผู้นำใน ชุมชนสะท้อนถึงกลไกการขับเคลื่อนชุมชนให้มีความเข้มแข็งและ ประการที่ 2 การวัดศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์ตามเกณฑ์ของกรม การพัฒนาชุมชนสามารถแบ่งออกเป็น 4 ปัจจัย คือ (1) ปัจจัยด้าน โครงสร้างและกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย การได้มาของ คณะกรรมการ บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ การประชุมคณะกรรมการ สัดส่วนสมาชิกกับจำนวนประชาชน การมีส่วนร่วมของสมาชิก การประชุมใหญ่สามัญประจำปี (2) ปัจจัยด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากรประกอบด้วย การจัดทำ เอกสารหลักฐานทางการเงิน การจัดทำบัญชี การฝากเงินกับสถาบัน การเงิน การรายงานสถานะทางการเงิน การตรวจสอบบัญชีและ หลักฐานการเงิน การนำเงินทุนไปลงทุน และผลการดำเนินงานกิจกรรม ของกลุ่ม (3) ปัจจัยด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร ประกอบด้วย การเข้ารับการอบรม/สัมมนา/ดูงาน การแลกเปลี่ยน แนวคิดหลักการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม การจัดฝึกอบรม ศึกษาดูงาน จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และ การพัฒนาขีดความสามารถของกลุ่ม (4) ปัจจัยด้านผลประโยชน์ ต่อสมาชิกและชุมชน ประกอบด้วย การจัดสรรผลกำไร การจัด สวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนและผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับงาน วิจัยความเข้มแข็งขององค์กรการเงินชุมชนในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานีของชาญวิทย์ ทองโชติ และภวิษณ์ณัฐ เวชวิฐาน (2558) ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าองค์กรการเงินชุมชน มีความเข้มแข็งด้านด้านการจัดการเงินทุน ด้านผลการดำเนินงาน และด้านการเรียนรู้และผลการจัดสนทนากลุ่มพบว่า องค์กรการเงิน

ชุมชนจำเป็นต้องได้รับสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกโดยเฉพาะ ภาครัฐเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร ซึ่งภาครัฐควรมีบทบาท ในการกำหนดกฎระเบียบและบทลงโทษที่ชัดเจนเพื่อใช้บังคับ คณะกรรมการและสมาชิก กำหนดการจัดทำข้อบังคับงบประมาณ ประจำปี รวมถึงกำหนดให้มีการข้อมูลที่เป็นรูปธรรม ชัดเจน ตรวจสอบได้ และมีการพัฒนาคณะกรรมการในด้านความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมคุณลักษณะภาวะผู้นำ คุณธรรมและจริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

การอภิปรายผลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์สมาชิกและ การสังเกตการประชุมสมาชิกได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยที่สร้าง ความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คือ 1) ความเข้มแข็งทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีผล จากการมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบในการรับภาระการชำระหนี้ ครบถ้วนตรงเวลา ซื่อสัตย์ในการนำเงินไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ ขอกู้ยืมเงินและเป็นกรรมการบริหารที่บริหารเงินกองทุนด้วยความ โปร่งใส รักษาผลประโยชน์ร่วมกัน มีวินัย และการสร้างระบบ การออมด้วยตนเองอย่างเข้มแข็ง 2) หลักเศรษฐกิจพอเพียงของ สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน โดยสมาชิกเน้นการประหยัด สร้างรายได้เสริม ออมเงินและแบ่งปัน 3) การจัดสวัสดิการและการให้ประโยชน์ ทางการเงินจากกองทุนสู่สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ที่มีอยู่เดิมที่ เหมาะสม ได้แก่ เงินกองทุนช่วยเหลือการเจ็บป่วยและเสียชีวิต ของสมาชิก ทุนการศึกษาบุตร และที่ต้องการเพิ่มเติมคือจำนวน เงินกู้ยืมที่เพิ่มขึ้นเพื่อการสร้างเงินทุนหมุนเวียนที่มีสภาพคล่อง ที่ดีขึ้น การลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อการลดภาระหนี้สิน และ การจ่ายผลตอบแทนคืนจากเงินฝากและเงินดอกเบี้ยที่ชำระให้ กับเงินกู้ยืมกองทุนหมู่บ้าน 4) การให้ความรู้และความเข้าใจใน นโยบายกองทุนหมู่บ้านสู่สมาชิก สมาชิกรับทราบข้อมูลข่าวสาร และร่วมการให้ความคิดเห็นและคำปรึกษาในการบริหารจัดการ กองทุนอย่างเหมาะสม ทำให้การดำเนินงานกองทุนเป็นไปด้วยดี 5) การมีส่วนร่วมให้ความช่วยเหลือในปัญหาความมั่นคงทาง เศรษฐกิจต่อครอบครัวระหว่างสมาชิกกองทุนด้วยกันสมาชิกมีการ รับฟัง การพูดคุยระหว่างกันในด้านปัญหาต่างๆ การแลกเปลี่ยน ของกินและของใช้ซึ่งกันและกัน การแสดงความคิดเห็นใน การประชุมช่วยเหลือสมาชิกร่วมกัน การระดมความคิดเห็นใน การแก้ปัญหาหนี้สินของสมาชิกและการออมเงินประจำเดือน การจับกลุ่มเป็นคู่ค้ำประกันในการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านระหว่าง สมาชิก แม้แต่การกำหนดให้สมาชิกร่วมมือกันชำระหนี้ให้ตรงเวลา ซึ่งเป็นการเสริมสร้างหลักความมั่นคงให้กับสมาชิกซึ่งกันและกัน 6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอดองค์ความรู้และภูมิปัญญา ชาวบ้านสมาชิกกองทุนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการถ่ายทอด องค์ความรู้และภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งกันและกันในงานอาชีพหลัก และอาชีพเสริมเพื่อเป็นการช่วยเหลือกัน 7) ความสามารถในการ

การปกครองของผู้นำหมู่บ้านผู้นำหมู่บ้าน/ผู้นำชุมชนมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการทำงาน สามารถดูแลและให้คำแนะนำให้กับคนในชุมชนได้ และการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนในชุมชน ยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน 8) ด้านภัยยาเสพติดและอาชญากรรมและภัยคุกคามอื่นๆ ส่วนมากเกือบทุกหมู่บ้านมีปัญหา ด้านภัยยาเสพติด การพนัน และการลักเล็กขโมยน้อยมีบ้างเล็กน้อย แต่มีการร่วมมือกันระหว่างผู้นำชุมชนและชาวบ้านช่วยกันสอดส่องดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อลดปัญหาและป้องกันไม่ให้เกิดขึ้น

ส่วนปัจจัยที่ก่อให้เกิดศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านสามารถอธิบายผลได้ว่า 1) ความสามารถในการบริหารความเสี่ยงกองทุนหมู่บ้านของประธานและกรรมการกองทุนหมู่บ้าน มีปัจจัยที่สำคัญคือ การมีความรู้ความเข้าใจในการกำหนดความเสี่ยงและการหาแนวทางป้องกันความเสี่ยง การกำหนดแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงตามข้อบังคับทางกฎหมาย และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยง ติดตาม ควบคุมและประเมินผลการทำงานอย่างเป็นระบบ 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน (ในทัศนะของกรรมการบริการกองทุนหมู่บ้าน) โดยหลักการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านกำหนดให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้ตามวาระการประชุมสามัญปีละ 1 ครั้ง 3) ความสามารถในการบริหารการเงินของกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้าน พบว่าการดำเนินงานเป็นไปตามระบบและระเบียบข้อบังคับตามที่กำหนด และการกำหนดผลประโยชน์ทางการเงินของสมาชิกโดยรวมและประโยชน์สาธารณะเป็นไปตามระเบียบและความเห็นของกลุ่มสมาชิกพิจารณาาร่วมกันด้วยใช้หลักธรรมาภิบาล 4) ความผันผวนทางเศรษฐกิจของประเทศที่มีผลต่อการออม/รายได้และค่าใช้จ่ายของกองทุนหมู่บ้านเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบริหารกองทุนหมู่บ้านน้อยมาก เนื่องจากสมาชิกทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับที่กำหนด

การอธิบายผลระหว่างความเข้มแข็งบนรากฐานทางการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านแสดงให้เห็นว่า สมาชิกได้รับประโยชน์จากกองทุนหมู่บ้านโดยการส่งเสริมสนับสนุนด้านการกู้ยืมเพื่อการสร้างสภาพคล่องและเงินทุนหมุนเวียนและการลดภาระดอกเบี้ยจากเงินนอกระบบ รวมถึงการสร้างความมั่นคงด้วยการสร้างเงินออม และกองทุนหมู่บ้านมีความเข้มแข็งทางการเงินและมีศักยภาพทางการเงินค่อนข้างสูงมาก ซึ่งเป็นผลมาจากสมาชิกให้ความร่วมมือและมีความรับผิดชอบในการชำระหนี้และออมเงินเป็นอย่างดี ทำให้เงินกองทุน เงินออมและเงินประกันกองทุนเพิ่มขึ้นทุกปี

นอกจากนี้การวิจัยเชิงคุณภาพยังพบว่า สมาชิกในหมู่บ้านส่วนมากเป็นญาติพี่น้องกันและการกำหนดให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในสัญญาการกู้ยืมซึ่งกันและกันในการเป็นผู้กู้ยืมและผู้ค้ำประกัน

ทำให้สมาชิกมีความรับผิดชอบมากขึ้นในการดำเนินการตามสัญญา ทำให้ความเสี่ยงในการบริหารจัดการหนี้สินมีความเสี่ยงต่ำ และมีผลให้การบริหารจัดการด้านการป้องกันความเสี่ยงทางการเงินไม่เป็นภาระของกรรมการบริหาร และมีผลให้ละเลยการป้องกันความเสี่ยงด้านการผิดนัดชำระหนี้ในหลายๆ กองทุนหมู่บ้าน และเนื่องจากความเป็นญาติพี่น้องกันและกัน ยังพบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีความไว้วางใจสูงมากในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งอาจจะเลยด้านการตรวจสอบและการควบคุมภายในด้านการบริหารจัดการการเงินของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพบนรากฐานการเงินอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน อำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรี ที่ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านของตนเอง แสดงให้เห็นผลได้ว่า การความเข้มแข็งบนรากฐานการเงินของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านมีอิทธิพลและมีผลในการเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพื่อความเข้มแข็งและความยั่งยืน ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การพัฒนาความเข้มแข็งของสมาชิกควรเน้นการสร้างรากฐานทางการเงินของสมาชิกให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนในด้านการให้กองทุนหมู่บ้านเป็นแหล่งเงินทุน แหล่งเรียนรู้ ศูนย์กลางการพึ่งพิงทางการเงินและสวัสดิการของสมาชิกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน โดยการให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านทุกคนได้รับความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าขององค์การการเงินรวมถึงการเรียนรู้ในกฎระเบียบและข้อบังคับตามกฎหมายของกองทุนหมู่บ้าน

2. การพัฒนาศักยภาพกองทุนหมู่บ้านควรเน้นการพัฒนาสมาชิกให้มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านด้วยความโปร่งใสและเสียสละในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และสร้างแนวคิดในการปกป้องสถาบันทางการเงินที่สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของและเป็นแหล่งเงินทุนที่ได้รับผลประโยชน์ร่วมกันระหว่างสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

3. การบริหารจัดการที่อาจเกิดโอกาสการละเลยด้านการตรวจสอบและการควบคุมภายในด้านการบริหารจัดการการเงินของคณะกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ควรชี้แนะให้เห็นแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบของกรรมการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในการตรวจสอบและการควบคุมภายในด้านการบริหารจัดการการเงินของกองทุนหมู่บ้าน

4. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านควรให้แนวคิดแก่สมาชิกทุกคนในการกำหนดนโยบายการพัฒนาศักยภาพของกองทุนหมู่บ้าน ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพบนรากฐานการเงินอย่างเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนสมาชิก เพื่อให้เกิดการพัฒนาสู่ความยั่งยืนของทั้งองค์การกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ได้แก่การสร้างความรู้และความเข้าใจในนโยบายกองทุนหมู่บ้าน การสร้างประโยชน์ร่วมกันระหว่างกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งกาญจน์ นาเอี่ยมวันเพ็ญ อ่ำเอี่ยมสุนีย์ สมานทรัพย์และพิมพ์นารา พิบูลจิระกานต์. (2551). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://dept.npru.ac.th/msc/data/files/research/5504.pdf>. 2560.
- คะนิงนิจ ศิริสมบุรณ์ฉันทะ จันทะเสนา และดวงตา สราญรมย์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา. วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปีที่ 3 (ฉบับที่ 3 เดือนตุลาคม 2552 - มกราคม 2553) : 75-90.
- เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. (2557). รายงานประจำปี 2557 เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ. จันทบุรี : สำนักงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี.
- เครือข่ายกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี. (2557). รายงานการประชุมเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอ. จันทบุรี : สำนักงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านอำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี.
- จूरिवัลย์ ภักดีวุฒิ. (2556). คุณลักษณะที่ของสถาบันการเงินชุมชนที่มีคุณภาพและประสบความสำเร็จ. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 32 (ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน 2556) : 117-131.
- ชญาณันท์ ณัฏฐกัปปมณฑล และคณะ. (2558). การวิจัยแนวทางการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://sms-stou.org/pr/media/journal/article/58-2/58-2-article8.pdf>. 2560.
- ชาญวิทย์ ทองโชติ และ ภาวิณีณัฐ เวชวิฐาน. (2558). ความเข้มแข็งขององค์กรการเงินชุมชนในเขตอำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิทยาการจัดการ ปีที่ 2 (ฉบับที่ 1 2558): 133-152.

- นโยบายรัฐบาล. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาวันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www2.eppo.go.th/doc/Gov-Policy/index-t.html>. 2560.
- เน่งน้อย ยานาวารี. (2553). การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : http://ismbas.blogspot.com/2010/09/blog-post_14.html. 2560.
- พิมพ์นารา พิบูลจิระกานต์. (2552). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลลำพญา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ประคอง กรรณสูตร. (2541). สถิติเพื่อการวิจัยคำนวณด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ด้านสหวิทยาการพิมพ์.
- มิ่งขวัญ คงเจริญ และ อาชญญารัตนอุบล. (2553). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจของชุมชน เพื่อเสริมสร้างความยั่งยืนของชุมชนแห่งการเรียนรู้. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://www.tci-thaijo.org/index.php/sduhs/article/view/5136>. 2560.
- วิทยา จันทรวง และ จานงค์ อติวัฒนสิทธิ. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชุมชนเข้มแข็งตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเขตจังหวัดภาคกลางตอนบน. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (The Golden Teak : Humanity and Social Science). (ฉบับพิเศษ 2555): 31-40.
- สมบุรณ์ ธรรมลงกา. (2556). รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในจังหวัดเชียงราย. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 15 (ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2556) : 58-66
- สุมพร ผลสนอง. (2550). ความเข้มแข็งขององค์กรการเงินจังหวัดมหาสารคาม. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : lib18.kku.ac.th/dcims/files/16104/Abstract.pdf. 2559.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2552). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : www.nesdb.go.th/ewt_w3c/ewt_news.php?nid=3205&filename=. 2559.
- สำราญ มีแจ้ง. (2557). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธ ไกยวรรณ. (2557). การวิเคราะห์สถิติหลายตัวแปรสำหรับ
งานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

Cohen J. (1988). **Statistical power analysis for the
behavior sciences** (2nd ed). Hillsdale NJ :
Lawrence Erlbaum.